

AZIMIO LA BRASILIA JUU YA NJIA ZA PAMOJA ZA KUJIKIMU

#HAKINANJIAZAKUJIKIMU

Sisi, wawakilishi wa Jamii Asilia, Watu wenye asili ya Kiafrika, Jamii za mitaa na za jadi, mashirika na mitandao inayohusiana, na washirika wanaounga mkono tulikusanyika huko Brasília, Brazil, katika hafla ya Mkutano wa Kimataifa wa 2026 juu ya njia za amoja za kujikimu na Uhifadhi, tunathibitisha hitaji la haraka la kubadilisha mifumo ya sasa ya maendeleo, uhifadhi, na ya ufadhili, kutambua njia za pamoja za kujikimu na uchumi wa jamii kama nguzo kuu za kushughulikia changamoto za hali ya hewa, kiikolojia, na kijamii.

Kwa vizazi vingi, tumekuwa mawakili wa msingi wa misitu muhimu ya ulimwengu, ardhi, na maji, tukitumia maarifa ya mababu, njia za jadi za maisha, na kudhamini maisha ya asili. Wakati ulimwengu unazidi kutambua kwamba kudumisha haki na uongozi wetu ni muhimu kwa kushughulikia changamoto zinazoingiliana za tabianchi, upotezaji wa bioanuwai, na maendeleo endelevu, tunaendelea kukabiliwa na vizuizi vya kimfumo ambavyo vinatishia maisha yetu na mifumo ya ikolojia tunayoilinda.

Kwa kuzingatia ahadi na mikataba ya kimataifa inayotambua haki za asili za Jamii Asilia, Watu wenye asili ya Kiafrika na Jamii za Mitaa na Jadi, na wanawake na vijana ndani ya vikundi hivi, tunatazamia siku zijazo ambapo uamuzi wa jamii na ufuatiliaji wa mbinu zinazotegemea haki unakuwa msingi wa hatua zote za ngazi ya mazingira, uwekezaji, na mipango. Tunaona siku zijazo ambapo haki za jamii za kushiriki kwa ufanisi, maana, usawa na kujumuishwa katika masuala yote yanayohusiana na ardhi, rasilimali, maji safi na usimamizi wa huduma za mfumo wa ikolojia wa pwani, matumizi, na utawala zinatambuliwa, kutambuliwa na kulindwa na watendaji wote wa serikali na wasio wa serikali; siku zijazo ambapo maamuzi yote ya matumizi ya ardhi na rasilimali yanaambatana na sheria za jamii, taasisi, maadili na imani; siku zijazo ambazo zinasaidia hali za kazi jumuishi na zenye heshima, uanuwai wa kitamaduni, mifumo ya maarifa ya jadi; siku zijazo ambazo zinatoa kipaumbele kwa ustahimilivu wa kijamii na mazingira, uendelevu na usawa kwa wote.

Tunajipanga kama Mtandao wa Pamoja wa Njia za kujikimu na Uchumi na kuwa tayari kukaribisha vikundi vingine ambavyo vinaweza kujiunga nasi kufanya kazi pamoja na kuongeza ahadi na madai yetu kwa ulimwengu, ikiwa ni pamoja na taasisi za fedha, wafadhili, serikali na mifumo ya biashara.

Utambuzi na Ulinzi wa Maeneo

Tunatoa wito kwa jamii ya kimataifa, mifumo ya kikanda, na majimbo yote kuharakisha utambuzi rasmi wa maeneo ya pamoja ya jadi kama muhimu kwa utulivu wa hali ya hewa, uhifadhi wa bioanuwai, uhuru wa chakula, na maendeleo endelevu. Utambuzi wa kisheria lazima uambatane na sera zinazolenga kulinda watetezi wa maeneo na kudumisha haki za pamoja na za kibinafsi za wanawake wa Jamii Asilia waliojitengwa au za mawasiliano ya hivi karibuni.

Serikali na taasisi za kimataifa lazima zipitie na kutekeleza mifumo ya kisheria ili kushughulikia vurugu, uharamishaji wa mila na desturi unyakuzi wa ardhi, uhalifu wa mazingira, na vitisho vingine vyote kwa watu wetu, ardhi, na maeneo. Tunathibitisha haki zetu za kutawala ardhi yetu, misitu, savanna, na uvuvi; kutetea uhuru wa chakula; na kuishi kwa upatanifu na asili, tukiongozwa na maarifa ya mababu na maadili

ya kitamaduni. Utambuzi kamili wa kisheria wa mifumo yetu ya utawala na haki za pamoja juu ya ardhi, maji, misitu, mbegu, na maliasili ni muhimu katika kutimiza malengo haya.

Uchumi Endelevu na Ufadhili

Usanifu mpya wa kifedha wa kimataifa unahitajika kwa haraka — ambao unatambua sera na uhuru wa kifedha wa nchi za kitaifa ili kuanzisha ulinzi thabiti wa kijamii na mazingira, huku ukitetea umiliki wa pamoja, uamuzi wa kibinafsi, na haki za utawala za Jamii Asilia, Watu wenye asili ya Kiafrika, na Jumuiya za mitaa na za jadi juu ya ardhi zao, maeneo, maji safi, maeneo ya pwani, na huduma zinazohusiana za mfumo wa ikolojia.

Uwekezaji wote, mipango ya ufadhili, na mipangilio inayohusiana ya mapato na kugawana faida lazima iwachukulie wenye hakimiliki na mamlaka za eneo kama watendaji tofauti wa kisiasa na kiuchumi — sio walengwa tu — na mamlaka ya kufafanua vipaumbele vyao vya maendeleo, uhifadhi, na ustawi. Mtiririko wa kifedha lazima uwe wa moja kwa moja, unaoweza kubadilika, unaofikika, uwiano, na wa muda mrefu, unaoendeshwa kupitia taasisi tawala za jamii ambazo zinajumuisha wanawake kimuundo na kupunguza vikwazo vya urasimu na wapatanishi. Msaada mahususi kwa wanawake na vijana lazima udhaminiwe.

Tunatoa wito kwa nchi mbalimbali, fedha za hali ya hewa, mifumo ya bioanuwai, benki za maendeleo, misaada, na mikakati inayotegemea soko ili kuhakikisha ufadhili wa usawa, wa kijinsia kutoka kwa fedha zote za hali ya hewa, miradi ya kukabiliana na kaboni, REDD+, na mifumo ya uhifadhi inayoathiri maeneo ya jamii — na kugawana mapato kwa uwazi na mtiririko wa chini wa moja kwa moja kwa taasisi za jamii kama masharti ya lazima ya idhini ya mradi.

Uwekezaji katika tathmini ya huduma za kijamii na kiuchumi na mfumo wa ikolojia lazima uimarishe minyororo ya thamani ya asili na ya jadi iliyojikita katika utamaduni, mshikamano, na uendelevu. Lazima waheshimu uamuzi wa jamii na utawala wa pamoja, kuhakikisha udhibiti wa maarifa, mifumo ya chakula, urithi wa kitamaduni, na mifumo ya uzalishaji, inayoungwa mkono na udhibitisho wa haki na unavyopatikana kwa urahisi ya biashara na ufadhili.

Utawala Jumuishi na Ushiriki Kamilifu

Tunatoa wito kwa utambuzi rasmi wa haki za jamii, umiliki, na mamlaka ya kufanya maamuzi katika ushirikiano wote na serikali, wafadhili, watafiti, na sekta ya kibinafsi — kuhakikisha kuwa maamuzi kuhusu maeneo, uchumi, na uhifadhi yanaongozwa na vipaumbele vya Jamii Asilia, Watu wenye asili ya Kiafrika, na Jamii za mitaa na za jadi.

Nafasi za kufanya maamuzi, mifumo ya ufadhili, na mifumo ya elimu lazima zitambue na kujumuisha lugha zetu za kiasili, maadili, na maarifa. Serikali zote za kitaifa na taasisi za kimataifa lazima ziheshimu haki za jamii za kudumisha, kudhibiti, kulinda, na kukuza urithi wao wa kitamaduni, maarifa ya kiikolojia, taasisi

za utawala wa kitamaduni, na mali za kiakili zinazohusiana — pamoja na itifaki za kitamaduni, sheria za kitamaduni, na mazoea ya kipekee katika kila jamii.

Tunatetea fidia ya haki kwa kazi ya jamii na bidhaa zinazotokana na maarifa ya mababu, tukitambua jamii kama wenye hakimiliki na watendaji wa kiuchumi katika taratibu ya kuongeza thamani. Mifumo ya soko na vyeti lazima ifanyiwe marekebisho ili kupanua upatikanaji wa bidhaa za jamii. Kutokana na mapungufu ya mifano ya soko huru, tunatoa wito kwa ahadi za biashara za kimataifa, za pande mbili, na za kikanda zinazounga mkono sera za umma zinazolinda mifumo ya maisha ya jamii kama njia mbadala za kijamii, zenye mizizi ya kitamaduni na zinazojumuisha jamii.

Ujumuishaji wa Kimkakati katika Ajenda za Kimataifa

Uchumi wa jamii na maisha lazima yatambuliwe kama sehemu za kimkakati za ajenda za hali ya hewa, bioanuwai, na maendeleo endelevu — pamoja na michakato chini ya UNFCCC, CBD, UNCCD, mipango ya kitaifa ya hali ya hewa na bioanuwai, na ahadi za ulimwengu juu ya urejesho, misitu, na mifumo ya vyakula. Tunakaribisha miradi ya kikanda — pamoja na PAS Watu wenye Asili ya kiAfrika na juhudi za Brazil na Colombia — zilizojitolea kuziba mapengo ya kihistoria katika utambuzi wa eneo na utawala wa mazingira.

Uwezeshaji wa Uongozi na Maarifa

Ushiriki wa moja kwa moja, wa Jamii Asilia, Watu wenye asili ya Kiafrika, na Jamii za Mitaa na za Jadi katika mazungumzo ya pande nyingi lazima upanuliwe zaidi ya uwakilishi wa ishara ili kujumuisha uwezo halisi wa kuunda ajenda na kudhibiti maamuzi yanayoathiri maeneo, maisha, na mustakabali wa pamoja. Habari kamili, yenye uwazi, na inayofaa kiutamaduni — inayotokana na Idhini ya Ridhaa ya Awali, na iliyo na Taarifa Kamili (FPIC) — ni muhimu kwa uamuzi mzuri wa kibinafsi.

Tunatoa wito kwa utawala wa kitamaduni ulioimarishwa, ulinzi ulioimarishwa kwa watetezi wa eneo na mazingira, na msaada kwa mifumo ya ufuatiliaji na uhifadhi wa jamii kama misingi ya udhibiti wa eneo, usambazaji wa maarifa, na ustahimilivu. Ushirikiano wa Kusini na Kusini na kubadilishana maarifa kati ya maeneo ni muhimu katika kujenga uwezo wa marekebisho ya pamoja.

Wanawake, vijana, na viongozi wa jamii lazima watambuliwe rasmi kama watendaji wakuu katika uchumi wa eneo, na ufikiaji sawa wa umiliki, kufanya maamuzi, na ufadhili wa moja kwa moja. Serikali, asasi za kiraia, na wafadhili lazima kwa kushirikiana watengeneze fursa za maana ambazo zinakwamisha kutoka kwa vijana na kudumisha maarifa ya vizazi na mahusiano ya kitamaduni yanayounganisha jamii katika maeneo yao.

Wito wa kuchukua hatua

Tunaalika serikali, mashirika ya kimataifa, taasisi za kifedha, watendaji wa hisani, asasi za kiraia, harakati za kijamii, na sekta ya kibinafsi kujitolea kwa vitendo thabiti, vinavyoweza kupimika, vya kina na vya muda mrefu vinavyoimarisha maisha ya pamoja na uchumi wa jamii kama msingi wa kudumu wa mabadiliko ya kiikolojia ya haki. Azimio hili linasimama kama wito wa kimataifa wa hatua za pamoja za kujenga msingi wa baadaye katika haki, maeneo, mshikamano, uanuwai, na mahakama. Pia inawakilisha wito wa kubadilisha uhusiano wa madaraka ambao kihistoria umewatenga Jamii Asilia, Watu wenye asili ya Kiafrika, na Jamii za Mitaa na za Jadi kutoka kwa maamuzi kuhusu maeneo yao na mustakabali wao. Hii inahitaji utambuzi kamili wa kujitegemea, mifumo ya utawala wa jamii, na uongozi wa eneo la jamii.

Brasília, Brazil, Mei 29, 2026

Azimio la Brasilia lilikuwa matokeo ya Mkutano wa Kimataifa juu ya Njia za Pamoja za Kujikimu na Uhifadhi

